10 MAYIS DÜNYA PSİKOLOGLAR GÜNÜ: MESLEKİ ONURUMUZ VE ÖZGÜRLÜĞÜMÜZ İÇİN AYAKTAYIZ!

Değerli Basın Mensupları ve Kamuoyu,

Yarın 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü. Ancak bizler bugün bir "kutlama" mesajı yayınlamak için bir araya gelmedik. Henüz geçtiğimiz günlerde, bir meslektaşımızın görevini icra ederken **bıçaklı saldırıya uğramış olmasının** travması ve öfkesi içerisindeyiz. Can güvenliğimizin olmadığı, emeğimizin hiçe sayıldığı, mesleki saygınlığımızın saldırıya uğradığı bir ortamda "kutlama" yapmak mümkün değildir.

Bizler bugün, siyasiler ve devlet kurumlarının görmezden geldiği on binlerce psikoloğu temsilen buradayız.
Var olan yasalar ve mevzuatlar yüzünden mesleki hakları gasp edilen ve çalışma hürriyeti engellenen psikologlar için buradayız.
Plansız programsız açılan psikoloji bölümlerinde gelecek kaygısını derinden hisseden psikoloji öğrencileri ve iş yükü altında ezilen akademisyenlerimiz adına buradayız.
Kamu kurumlarının liyakatsiz ve iş bilmez çarkları arasında ezilen on binlerce psikoloğun öfkesini haykırmak için buradayız!
Kalbimizdeki büyük kırgınlığı, ruhumuzdaki derin öfkeyi haykırmaya geldik!
Sabrımız tükenmiş, iyi niyetimiz karşılıksız kalmıştır.
Öfkeliyiz, çünkü sahipsiz bırakılıyoruz!

Türkiye'de psikoloji bilimi ve psikologluk mesleği, tarihinin en güvencesiz, en belirsiz ve en sahipsiz dönemlerinden birini yaşamaktadır; nitekim güncel yasal düzenlemelerle serbest çalışma hakları fiilen engellenen ve sağlık sistemindeki yeri muğlaklaştırılan psikologlar, artık sadece işsizlikle değil, bizzat mesleki kimliklerinin yok sayılmasıyla mücadele etmektedir. Meslektaşlarımız, bir yandan diplomalarının değersizleştirilmesiyle, diğer yandan ise en temel anayasal hakları olan mesleki bağımsızlıklarının gasp edilmesiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Psikologlar olarak yaşadığımız bu kriz sadece bizi değil; doğrudan toplumun ruh sağlığını tehdit eden yapısal bir çöküştür.

Psikologlar; sağlık kurumlarında, eğitim kurumlarında, adliyelerde, ceza infaz kurumlarında, sosyal hizmet alanlarında, afet bölgelerinde ve fabrikalarda, kısacası insanın olduğu her yerde aktif görev almaktadır.

Ancak geldiğimiz noktada psikologların mesleki yetkinlikleri, yetki alanları ve görev tanımları keyfi şekilde belirsiz bırakılmaktadır.
Kamuda açılan kadrolarda psikologlara ayrılan kontenjanlar gerçek ihtiyaçlarla örtüşmemektedir. Geldiğimiz noktada eğitim ile istihdam arasındaki plansızlık sebebiyle psikolog işsizliği derinleşmekte ve meslektaşlarımız çaresizlikle baş başa bırakılmaktadır. Psikologlar kamu kurumlarına düşük sayılarda atanmakta, çalıştıkları kurumlarda mobbing ve idari baskıya maruz kalmaktadır.

Danıştay ve YÖK'ün yerleşik kararlarında sağlık lisansiyeri olarak kabul edilmemize rağmen, özlük haklarımız bakımından benzer meslek gruplarıyla aramızda eşitsizlik oluşmuştur. Psikologlar, bütün bakanlıklarda hassas ve kırılgan bireylerle çalışmalarına ve ruh sağlığı hizmeti sunmalarına rağmen yıpranma payı alma hakları ellerinden alınmıştır.

Çünkü psikologlar, 1219 Sayılı Tababet Kanunu gibi çağın ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak bir yasal çerçeve ile Sağlık Bakanlığı'nın psikologları görmezden gelen, sahadan kopuk uygulamaları arasına sıkıştırılmıştır.

Sağlık Bakanlığı attığı adımlarla yıllardır ruh sağlığı hizmetlerinin en ön saflarında çalışmak üzere istihdam ettiği psikologların mesleki yetkinliklerini yok saymış, psikologlara üvey evlat muamelesi yapmıştır.

Psikologlar, bir yandan çelişkili mevzuatların yarattığı yasal belirsizliklerle boğuşurken, diğer yandan olumsuz çalışma koşulları ve yapısal sorunlar altında ezilmektedir. Kamuda ve özel kurumlarda psikologlar, bilimsel olarak kabul edilebilir seans sayılarının çok üzerinde çalışmaya zorlanmakta; idari baskılar ve görev tanımı dışındaki işlerle mesleki sınırları ihlal edilmektedir.

Kimi kurumlarda psikologlardan, etik olarak uygun bulmadıkları süreçlere onay vermeleri istenmektedir.

Meslek tanımımızın yasal bir çerçeveye sahip olmaması, bizleri çalışma alanlarımızda fiziksel ve psikolojik şiddete karşı savunmasız bırakmaktadır. Birçok kurumda temel güvenlik önlemleri dahi sağlanmamakta; çalışanlar yüksek riskli kişilerle çoğu zaman yalnız, denetimsiz ve korumasız şekilde muhatap bırakılmaktadır.

Başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere tüm yasa yapıcılara sesleniyoruz:

Yarım asrı aşkın süredir örgütlü olan, toplumun ruh sağlığı için büyük emekler veren bir meslek grubunun hâlâ müstakil bir meslek yasasına sahip olmaması ve sahadaki uygulamaları yansıtmaktan uzak mevzuatlara sıkıştırılması kabul edilemez.

Bu boşluk ve sıkışmışlık;

- Meslek tanımımızın muğlaklaşmasına,
- Anayasal hak olan serbest çalışma hakkımızın elimizden alınmasına
- Psikologların yetki alanlarının ve özlük haklarının sürekli ihlal edilmesine,
- Ve en önemlisi toplumun ruh sağlığının denetimsiz kişi ve yapılar tarafından istismar edilmesine yol açmaktadır.

Bugün dile getirdiğimiz bu sorunlar yalnızca psikologların değil; doğrudan toplumun ruh sağlığının geleceğine ilişkindir.

Bilimin yerine belirsizliğin, liyakatin yerine keyfiyetin, kamusal sorumluluğun yerine piyasa mantığının geçtiği bir sistem sürdürülebilir değildir.

Psikologlar Meslek Yasası ve psikologların hak ettikleri yasal düzenlemelerin yapılması artık bir talep değil, bir zorunluluktur.

Bugün buradan açık ve net bir şekilde tüm sorumlulara sesleniyoruz:

- 1219 Sayılı Kanun gibi miadını doldurmuş mevzuatlar yerine, psikologluk mesleğinin sınırlarını ve yetkilerini net bir şekilde çizen müstakil bir **"Psikologlar Meslek Yasası"** derhal çıkarılmalıdır.
- Psikologların görev, yetki ve sorumluluklarını netleştirecek yasal düzenlemeler ivedilikle hayata geçirilmelidir.
- Mesleki haklarımız güvence altına alınmalı ve özlük haklarımızı teslim edilmelidir. Sağlık lisansiyeri statüsünün gereği olarak; maaş katsayısı, ek gösterge ve tazminat gibi haklar benzer meslek gruplarıyla eşit seviyeye getirilmelidir.
- Psikologların serbest çalışma hakkını engelleyen kısıtlamalar kaldırılmalı ve meslektaşlarımızın çalışma hürriyeti güvence altına alınmalıdır.
- Toplumun ruh sağlığı ihtiyacını karşılamak üzere bütün kamu kurumlarında psikolog kadroları radikal şekilde artırılmalıdır ve hatta yeni istihdam alanları yaratılmalıdır.

- Psikoloji eğitimi bilimsel standartlara göre düzenlenmelidir
- Yükseköğretim Kurulu(YÖK), psikoloji biliminin uluslararası gereklerini karşılamayan bölümlerin öğrenci alımını bir an önce durdurmalıdır.
- Psikoloji bölümlerinin akreditasyon süreçleri bir an önce tamamlanmalıdır.
- Psikoloji bölümlerine acilen başarı sıralamasını temel alan baraj uygulaması getirilmelidir.
- Psikoloji bölümleri özel üniversitelerin kar kapısı olamaz, buna daha fazla izin verilmemelidir.

Burada altını özellikle çizmek isteriz: Psikologların yaşadığı sorunlar yalnızca bir meslek grubunun özlük hakkı meselesi değildir. Bu sorunlar; çocukların, gençlerin, kadınların, yaşlıların, afet mağdurlarının, şiddet görenlerin, bağımlılıkla mücadele edenlerin ve ruhsal destek ihtiyacı duyan milyonlarca yurttaşın yaşamını doğrudan etkilemektedir.
Bir ülkede psikologlar güvencesiz bırakılırsa; okullarda çocuklar destekten mahrum kalır, afetlerde insanlar yalnız bırakılır, şiddet vakaları derinleşir, intihar riski taşıyan bireyler görünmez hale gelir, bağımlılık, toplumsal çatışma ve ruhsal krizler büyür.
Ruh sağlığı hizmetleri yalnızca bireysel iyilik haliyle ilgili değildir; toplumsal barışın, üretkenliğin, eğitim kalitesinin, aile bütünlüğünün ve halk sağlığının temel unsurlarından biridir.
Bugün psikologların sesi duyulmazsa, yarın bunun bedelini yalnızca psikologlar değil; tüm toplum ödeyecektir.
Çünkü ruh sağlığı, ertelenebilecek bir alan değil; toplumun geleceğini belirleyen temel bir kamusal ihtiyaçtır.
Psikologların kangren olmuş bu sorunları çözülene kadar Türk Psikologlar Derneği olarak susmayacağız!

Bu mücadele, mesleki onurumuz gereğidir. Bu mücadele, halk sağlığı içindir. Bu mücadele, psikologlar için artık bir varoluş mücadelesidir.